

To the dissertation of the doctoral student of the Department of Religious Studies and Cultural Studies of the Faculty of Philosophy and Political Science of the Al-Farabi Kazakh National University Nurlan Amangazievich Orynbekov for the degree of Doctor of Philosophy (PhD) in the specialty "8D02204 – Islamic Studies", on the topic "The role of religious education in the prevention of extremism and terrorism: Kazakhstan's experience "

Comment

Modern socio-cultural, religious and political conditions show great importance in the prevention of extremism and terrorism as the main condition for the existence of mankind in the future. The role of religious education in this case is special.

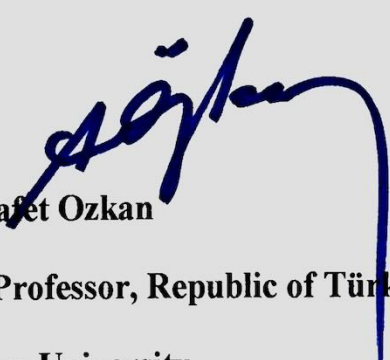
The dissertation work of Nurlan Amangazievich Orynbekov "The role of religious education in the prevention of extremism and terrorism: Kazakhstan's experience" is determined by its relevance in modern Kazakh society. The religious situation in Kazakh society as a whole is relatively stable. However, this does not exclude the problems of terrorism and extremism. In particular, although extremism as an ideological subtext is in the national spotlight, it is easy to see that it spreads through various factors in public life. Destructive religious movements and radical groups are trying to impose their ideologies in a latent form, to imbue their minds through social networks in the minds of young people with alien views. Of course, the issues of prevention of terrorism and extremism are covered by comprehensive work on the implementation of state policy in the religious sphere. Nevertheless, in order to prevent it, it is very urgent to thoroughly study and identify the factors and mechanisms of its action. It should be especially noted that a special place is occupied by the importance of the dissertation, religious education which formed the field of research.

In the research work, based on the works of domestic and foreign scientists, the theoretical and methodological foundations of the religious education system are formulated, the features of religious education in Kazakhstan are revealed, the analysis of historical and modern forms is carried out.

In his research work, the applicant analyzed the causes, possibilities and directions of the existence of religious extremism and terrorism in Kazakh society. A clear consideration of extremism in religious education helps society to better understand the essence of the problem and participate in a dialogue on measures to prevent it. It also helps to avoid voluntary or unfounded accusations of extremism. The applicant identified their socio-political, cultural, civilizational and religious-phenomenological foundations by analyzing world practice and the appropriate methodology for studying extremism and terrorism. At the present stage, the main factors of the emergence of extremism in the world are new and new changes. In this dissertation, along with the main factors, additional factors influencing the emergence and development of extremism through religious and empirical research are highlighted. During the writing of his thesis, N.A. Orynbekov showed business and search abilities. The work fully reveals the content, the theme, the logical sequence is preserved, and the methods of interconnection are skillfully used.

The theoretical and practical value of the topic under study may be related to the preservation and further improvement of the modern national existence of culture. It takes place in religion and philosophy, culture, language, social psychology, politics, economics and economy, as well as in other spheres of society. I believe that the research uses religious knowledge and spiritual and moral values to improve the prevention of extremism and terrorism, through the results of socio-cultural research, in the formation of tolerance among young people, in teaching spiritual values, in combining the ethical mechanism of national tradition with religion. As a result, received during the dissertation research, there are prices for the Prevention of extremism and terrorism in international relations with people, in relations with other national ones. On the knowledge of the dissertation research in theoretical research, it is necessary to introduce specialists in humanitarian areas and technicians, political scientists, religious scientists, culturologists, sociologists, psychologists, criminologists and doctors.

I propose to defend the dissertation of Orynbekov Nurlan Amangazievich "The role of religious education in the prevention of extremism and terrorism: Kazakhstan's experience" for the degree of Doctor of Philosophy (PhD) in the specialty "8D02204 – Islamic Studies".

Ali Rafet Ozkan

PhD Professor, Republic of Türkiye

Ankara University

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті, философия және саясаттану факультетінің дінтану және мәдениеттану кафедрасының докторанты Орынбеков Нұрлан Аманғазыұлының «Экстремизм мен терроризмнің алдын алудағы діни білімнің рөлі: қазақстандық тәжірибе» атты «8D02204 – Исламтану» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындалған диссертациясына

ПІКІР

Қазіргі заманғы әлеуметтік мәдени, діни, әрі саяси жағдайлар болашақта адамзаттың өмір сүруінің басты шарты ретінде экстремизм мен терроризмнің алдын алудағы маңызы зор екенін көрсетіп келеді. Бұл жағдайда діни білімнің рөлі ерекше.

Орынбеков Нұрлан Аманғазыұлының «Экстремизм мен терроризмнің алдын алудағы діни білімнің рөлі: қазақстандық тәжірибе» атты диссертациялық жұмысы қазіргі қазақстандық қоғамдағы өзінің өзектілігімен айқындалады. Жалпы қазақстандық қоғамда діни ахуал салыстырмалы тұрақты. Десе де, бұл терроризм мен экстремизм мәселелерін жоққа шығармайды. Әсіресе, экстремизм идеологиялық астары ретінде жалпы мемлекеттік назарда болғанымен, қоғамдық өмірде әртүрлі факторлар арқылы тарап жатқанын байқау қиын емес. Деструктивтік діни ағымдар, радикалды топтар өздерінің идеологияларын латентті формада, әлеуметтік желілер арқылы жастардың санасына тықпалап, жат пиғылды көзқарастарды саналарына сіңдіруге тырысуда. Әрине, терроризм мен экстремизмнің алдын алу мәселелері Дін саласындағы мемлекеттік саясатын жүзеге асырудағы кешенді жұмыстармен қамтылып жатыр. Десек те, оның алдын алу үшін, оның әсер ету факторлары мен механизмдерін жете зерттеп, анықтау қажеттілігі өте өзекті. Әсіресе диссертанттың, зерттеу аясын құраған діни білімнің маңыздылығы ерекше орын алатындығын айта кеткен жөн.

Зерттеу жұмысында отандық және шетелдік ғалымдардың еңбектеріне сүйене отырып, діни білім беру жүйесінің теориялық-методологиялық негіздерін тұжырымдап, Қазақстандағы діни білім беру ерекшеліктерін анықтап, оның тарихи және заманауи формаларына талдау жасалынған.

Зерттеу жұмысында ізденуші діни экстремизм мен терроризмнің қазақстандық қоғамда орын алуының себептерін, мүмкіндіктері мен бағыттарын талдаған. Діни білім берудегі экстремизмнің нақты қарастырылуы қоғамға проблеманың мәнін жақсы түсінуге және оның алдын алу шаралары туралы диалогқа қатысуға көмектеседі. Бұл сондай-ақ экстремизм туралы ерікті немесе негізсіз айыптауларды болдырмауға көмектеседі. Ізденуші экстремизм мен терроризмді зерттеуге арналған әлемдік тәжірибе мен сәйкес әдіснамаға сараптау беру арқылы олардың әлеуметтік-саяси, мәдени өркениеттік және діни-феноменологиялық негіздерін айқындаған. Қазіргі кезеңде әлемде экстремизмнің пайда болуының негізгі

факторларында жаңа және тың өзгерістер бар. Бұл диссертациялық жұмыста негізгі факторлармен қоса дінтанулық-эмпирикалық зерттеу арқылы экстремизмнің пайда болуы және дамуына әсер ететін қосымша факторлары да атап көрсетілген. Дипломдық жұмысты жазу барысында Н.А. Орынбеков іскерлік, ізденушілік қабілетін көрсете білді. Жұмыс мазмұнды, тақырыпты толықтай ашады, логикалық реттілік сақталып, өзара байланыс әдістері шебер қолданыс тапқан.

Зерттелініп отырған тақырыптың теориялық және тәжірибелік құндылығы мәдениеттің заман талабына сай ұлттық болмыстың сақталуы мен ары қарай кемелденуімен байланыстыруға болады. Ол дін мен философияда, мәдениетпен тілде, әлеуметтік-психологияда, саясатта, экономика мен шаруашылықта, қоғамның басқа да салаларында орын алған. Бұл зерттеу экстремизм мен терроризмнің алдын алуды жетілдірудің діни білім мен рухани-адамгершілік құндылықтарын пайдалануда, әлеуметтік-мәдени зерттеулердің нәтижесі арқылы, жастарда төзімділікті қалыптастыруда, рухани құндылықтарды үйретуде, ұлттық дәстүрдің әдептік тетігін дінмен сабақтастыруда қолданылады деп білемін. Диссертациялық зерттеу барысында алынған нәтижелер адамдармен және ұлтаралық қарым-қатынаста, өзге ұлттармен қатынаста экстремизм мен терроризмнің алдын алу мақсаты үшін құнды деректер болып табылады. Диссертациялық зерттеу еңбегінің маңыздылығы бойынша гуманитарлық салалардағы және техника мамандарына, саясаттанушылар, дінтанушылар, мәдениеттанушылар, әлеуметтанушылар, психологтар, криминологтар т.б. мамандық иелері теориялық зерттеулерінде қолданыс таба алады.

Орынбеков Нұрлан Аманғазыұлының «Экстремизм мен терроризмнің алдын алудағы діни білімнің рөлі: қазақстандық тәжірибе» атты «8D02204 – Исламтану» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындалған диссертациясын қорғауға ұсынамын

**Доктор, Түркия Республикасы
Анкара университетінің профессоры**

Али Рафет Өзкан